

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Základní škola Habartov, Karla Čapka 119, okres Sokolov

Autor:	Dagmar Pospíšilová
Téma sady:	Český jazyk pro 5. ročník - literatura
Název výstupu:	VY_32_INOVACE_ČJ5-L_10_DOBRODRUŽNÁ LITERATURA 2
Datum vytvoření:	6. 10. 2012
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.4.00/21.3536

ANOTACE

Cílová skupina:	žáci 5. ročníku.
Forma:	pracovní listy.
Pomůcky:	počítače pro žáky, knihy pro společnou četbu Dobrodružné výpravy do minulosti, Husité - Ve znamení kalicha od Veroniky Válkové.
Metodický pokyn:	žáci vypracují zadané úkoly na PC.

V minulé hodině ses seznámil(a) s novou knihou z cyklu Dobrodružné výpravy do minulosti, Husité - Ve znamení kalicha. Jistě si vzpomínáš na hlavní hrdinku Báru. Dnes se s ní a její kouzelnou mapou vydáme opět do minulosti.

Přečti text.

"Odkud jsi spadla?" zeptal se. "Za řekou je mračno Míšňanů a Rakušanů, už hledají brod u Štvanice, a ty se ptáš, nač sbíráme kameny do praků?"

Bára pohlédla přes řeku, na druhé straně se to blyštělo, jak se raní slunce odráželo od přileb rytířů na koních, a nad tím oslnivým leskem se třepetali různobarevné vlaječky, praporec a korouhve. Lidí tam muselo být stovky, možná tisíce.

"Bitva začne každou chvíli," dodal Hrděbor.

"Bitva?" hlesla Bára. Ona přece nechtěla do žádné bitvy. Chtěl zjistit, jak funguje atlas, aby se dostala do tábora Řeků před Trójou varovat Achillea. "Jaká bitva?"

"Jaká, jaká!" rozhodil Hrděbor rukama, rozčilený její nechápavostí. "Zikmund, ta šelma ryšavá, si nás pozval žoldáky z celé Evropy, ale my se ho nezalekne! Dopustil smrt našeho Mistra v Kostnici a chtěl by, abychom se přidrželi nepravé víry, proto ho nemůžeme uznat za krále a raději tady na Vítkově hoře prolijeme poslední kapku krve, než bychom se před ní pokořili!"

"Vy máte krále?" ujistila se Bára. To by mohla být někde ve středověku, protože tam králové bývají a protože oblečení, které měl na sobě ten kluk, trochu připomínalo módu, kterou si pamatovala z královského hradu v Paříži.

"Právě že ne!" horlil Hrděbor. "Král Václav před rokem zemřel a od té doby nemáme krále."

"My taky nemáme krále," řekla Bára. To, co Hrděbor říkal, jí moc smyslu nedávalo.

"Správně," pochválil ji Hrděbor. "Lepší než žádný král než papeženec jako Zikmund." Zřejmě ho to, co Bára pronesla, potěšilo, protože se jí zeptal:

"Jak ti říkají?"

"Barbora."

"Na mě všichni volají Borek," dodal Hrděbor. To je už trochu lepší, usoudila Bára. Hrděbor je vážně k popukání.

Přes řeku k nim dolehl břeskný zvuk trubky. Zařezával se do uší a jiskřil nad hladinou jako sluneční paprsky, které se odráželi ve vlnách. Borek se rychle narovnal.

"Už troubějí k šturmu. Musíme rychle ke srubům, pojd'!"

S kým se Bára seznámila na své další výpravě do minulosti?

...

Proč si myslíš, že se hoch jmenoval Hrděbor?

...

V rébusu najdeš správnou odpověď.

KÍNVOJOBÝDRH

V jaké době je v této ukázce Bára?

...

Ověř svůj odhad, přečti druhou ukázkou.

No to ne, zděsila se, já přece nemůžu bojovat v bitvě! Vždyť by mě tu zabili! Rychle se schovala za srub. Uvažovala, že by utekla po svahu dolů, ale nevěděla, odkud se útočníci přihnou. Třeba už obklíčili celou horu...

Zvuk polnice sem doléhal stále zřetelněji a Bára už slyšela něco jako hřmění, ale pak jí došlo, že je to dusot kopyt koní, které viděla za řekou, a řinčení zbroje a brnění, to že už křižáci jedou po návrší k příkopům. Od příkopů se najednou ozval zpěv asi tří desítek hrdel a byl to zpěv vznešený a velebný. Pro Báru to byla melodie nezvyklá a mrazilo ji po celém těle, ale bylo to příjemné mrazení, jako by tu píseň vnímal každický její nerv.

*Ktož jsú Boží bojovníci
a zákona jého,
prostež od Boha pomoci
a úfajte v něho,
s ním svítězíte.*

Píseň měla ještě další sloky, ale ty už zanikly v bitevní vřavě. K Báře krčící se za srubem doléhal křik a řev a ržání koní rachot a třesk zbraní. Byla v ní malá dušička, potily se jí dlaně a chtělo se jí čurat. Cítila, že by měla vzít cep a jít obráncům na pomoc, ale hrůzou se nemohla ani pohnout. Vůbec nedokázala odhadnout, jak dlouho se tu klepala strachy, že se křižákům podaří dostat přes příkopy a objedou srub a najdou ji tady, a protože si budou myslet, že patří k jejich nepřítelům, na místě jí propíchnou mečem.

Najednou Bára zahlédla v křoví na svahu pod sebou pohyb. Po úbočí šplhal muž s přilbou na hlavě a v ruce s něčím, co připomínalo halapartnu ponocného. A další. A další. Deset, dvacet...

Co mám dělat? chtělo se Báře plakat. Nevěděla, jestli ti muži patří ke křižákům, nebo k těm druhým, a jestli ji tedy zabijí, nebo ne. Usoudila, že pokud by to byli křižáci, zabijí ji určitě, a pokud ne, zabijí ji za to, že tu jen tak sedí a nebojuje. Hbitě si tedy spočítala, že má větší šanci přežít, když popadne cep a zkusí se zapojit do bitvy, nebo to aspoň bude předstírat.

Zvedla se tedy a opatrně nakoukla za roh.

Několik desítek obránců s cepy, kosami a halapartnami statečně odráželo rytíře v plné zbroji, kteří se pokoušeli dostat přes dřevěnou hradbu. Přes veškerou snahu se Bára nepřiměla udělat další krok. A pak se o ni pokusil psotník, protože se za ní ozval hrozný řev:

"Hrrr na ně! Zabte Němce papežence! Nikoho neživte!"

A kolem ní se přehnal mračno ozbrojenců, které se vrhlo na rytíře.

Ti nic takového nečekali a v jejich řadách nastal zmatek.

To obránce povzbudilo a zaútočili na ně s ještě větší vervou.

"Co tu stojíš a nic neděláš?" zaslechla za sebou Bára melodický ženský hlas a málem dostala infarkt.

"Já mám cep," pípla.

"To vidím," zasmála se žena.

Nebyla vysoká, ale přesto Báře připadala něčím výjimečná. A povědomá. Byla nápadně hezká, měla velmi světlou pleť a černé obočí jako načrtnuté uhlem, oči mandlového tvaru měly zvláštní barvu zralých zlatozelených vinných hroznů. Když mrkla, jako by mávlo motýlí křídlo. Pohybovala se podivuhodně pružně a vláčně. Vlasy si halila bílou rouškou a oblečená byla do černých šatů. Kde jsi ji jen mohla vidět? přemítala Bára.

"Ale k ničemu ti není," poznamenala záhadná krasavice. "Odlož ho, budeš dělat něco užitečnějšího. Bratři už brzy obrátí křížáky na útěk a pak bude třeba ošetřit raněné. Pojd'."

Bára s úlevou pustila cep na zem a následovala ji.

Kousek dál se nad ohněm v obrovském kotli vařila voda.

Žena Báře poručila udržovat pod kotlem oheň a ukázala jí, jak připravovat cupaninu, kterou se pak budou ucpávat rány, aby nekrvácely. Sama pak začala v menším kotlíku na druhém ohni ohřívat olej a z velkého koše, který tu stál, vyndávat věci potřebné na ošetřování raněných. Bára si předtím, když nesla oblázky, žádných kotlů nevšimla, ale mohly se tu objevit, když se krčila za srubem.

Netrvalo dlouho a přinesli sem první raněné. Zároveň sem přiběhlo několik žen a začaly zelenooké paní pomáhat s ošetřováním. Rány byly někdy hrozivé a hluboké, ženy je sešívaly obyčejnou jehlou a nití. Někteří muži u toho řvali, jiní jen statečně zatínali zuby. Pak na rány přikládaly obvazy. Byly to roztrhané kusy látek, žádná gáza a sterilní obinadlo nebo náplastí. Bára se zapomněla bát, protože na to vůbec neměla čas. Tady musela něco podat, tu podržet, tam dát napít raněnému, který už dostal horečku. Ani si neuvědomila, že hluk a hřmot od palisády slábnou, možná ani nevnímala vítězoslavný křik:

"Běží, už běží!"

A pak nad Vítkovou horou začala zase znít ta píseň, kterou obránci zpívali, než se vrhli do boje, a teď zněla nejen majestátně, ale i hrdě a vítězoslavně a vesele. Napětí, které v sobě Bára celou dobu dusila, najednou vybuchlo jako přetlakovaný papírák a Bára začala skákat a smát se a křičet:

"Vyhráli jsme! Vyhráli jsme!"

Přesně tak jako hulákal tatínek, když v televizi dávali hokej nebo fotbal a naši zvítězili. Maminka přitom vždycky obracela oči v sloup, ale jen tak, aby to tatínek neviděl, a spiklenecky se na Báru usmívala. Tady nikdo oči v sloup neobracel a všichni jásali a objímali se a radovali a pak si Bára uprostřed toho veselí uvědomila, že sice vyhráli, ale že vůbec neví, kdo vyhrál a kam se to zase dostala a na jak dlouho. A tak ji nadšení poměrně brzy přešlo.

Byl tvůj odhad správný? Pokud ne, zapiš kdy a kde se Bára ocitla.

...

V jaké bitvě bojoval Hrděbor? Za koho bojoval a proti komu?

...

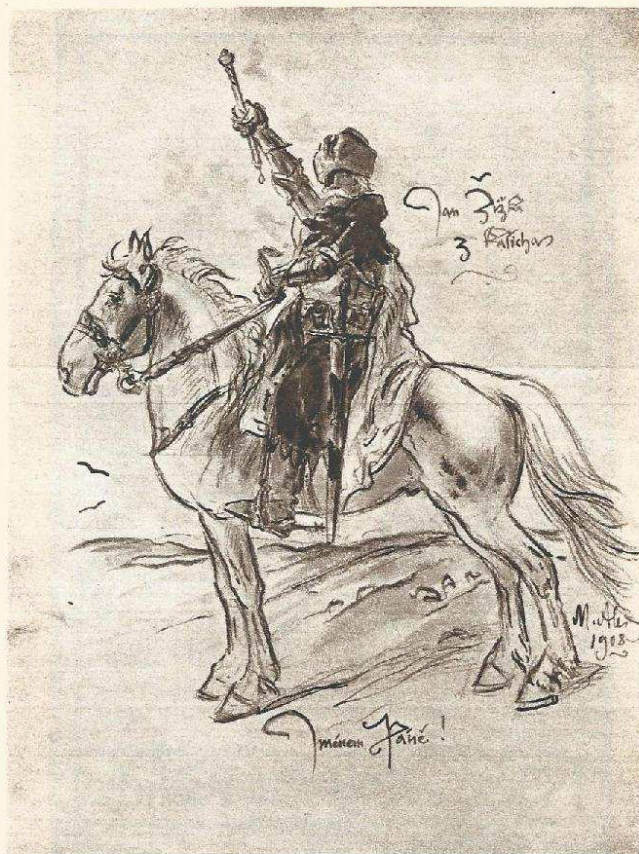
Kdo byl jejich vůdce?

...

Jaké používali v té době zbraně?

...

Nevíš? Prohlédni si kresbu Mikoláše Alše. Jistě ti pomůže.

36. Útok husitské jízdy, kolorovaná kresba, 1900

Chtěl(a) bys prožít stejné dobrodružství jako Bára? Proč?

...

Dočti tuto kapitulu v knize.

Pokud jsi úkoly zvládl(a), zasloužíš pochvalu.

Zdroje:

Dobrodružné výpravy do minulosti

Husité - Ve znamení kalicha.

Napsala: Veronika Válková

Ilustroval: Petr Kopl

Vydalo Nakladatelství FRAGMENT, s.r.o. v roce 2012

ISBN 978-80-253-1403-6 (1. vydání 2012)

Obrazy kopírovány z knihy:

Mikoláš Aleš - Knižka o jeho životě a díle.

Napsal Dr. František Holešovský a Bohdan Lacina.

Vydalo Státní pedagogické nakladatelství roku 1952, vytiskl Orbis, tiskařské závody, n. p., závod 3 v Praze.

Povoleno MIO 5101/52/4/III/1. Číslo publikace 1084.Čkm-S 222.